

2021
TÉL

Zöld Dunakeszi

Program

TISZTELT DUNAKESZIEK!

Megérkeztek a fagyos, téli napok, ilyenkor a természet is megpihen. Nekünk meg remélhetőleg lesz részünk a téli örömeiben, talán egy kis hóban is. A következő hetekben különös figyelmet érdemelnek házi állataink, főként a kint tartott kutyák. Fogadják szeretettel téli kiadványunkat, amelyben négylábú barátaink is szerepet kapnak.

Nyíri Márton
környezetvédelemért
felelős alpolgármester

Beköszöntött a tél, és ezzel együtt a bekuckózós, tervezgetős hosszú téli esték nyugalma is. Ilyenkor a kert, a természet is pihen, készül a tavaszra. A legtöbb, és a leghasznosabb, amit tehetünk, hogy segítünk a növényeknek átvészelneni a fagyos napokat. Ebben az időszakban igen hasznosak az örökzöldek a kertben, amelyek a tél kicsit egyhangú szürkeségébe színt varázsolnak. Ültessünk magyalt, bangitákat, sárgás, világoszöld borókákat vagy télen virágzó hunyort. Ezek a növények télen kertünk súlypontjai lehetnek.

Tóth Eszter
Dunakeszi város
főkertésze

HOGYAN GONDOSKODJUNK KUTYÁNKRÓL TÉLEN?

Közeleg a tél, érkeznek a mínuszok: kutyánk is szélesebb körű gondoskodást igényel ebben az időszakban. Érdemes állatorvosunkat megkérdezni arról, hogy kutyánk – méretétől és bundája vastagságától függően – milyen hőmérséklet-csökkenésig tartható kint. Lehetnek ugyanis olyan extrém hidegek, hogy még a legvastagabb bundájú kutyát is be kell engednünk fűtött, vagy legalábbis védett helyre.

Milyen a jó kutyaház?

- 🐾 megfelelő méretű: a kutya kényelmesen elférjen benne, de ne legyen túl nagy sem, hogy testhőmérsékletével „ki tudja fűteni” vízhatlan
- 🐾 körben szigetelt, pl. hungarocell lapokkal
- 🐾 alulról szalmával érdemes szigetelni, mert természetes, jól szárad és szellőzik. Bátorran szétteríthetjük 20-25 cm-es vastag-

ságban, a kutya úgylapítja. Hetente cserélni kell! Régi, nem műszálas pokróc, takaró is megfelel a célnak. Ezt is rendszeresen szellőztetni, szárítani kell.

- 🐾 bejáratát fedjük el ajtóval, pl. csíkokra vágott szilikonlapok vagy filc, textil lábtöről, szőnyeg

Mínusz 4 fok alatt a rövidebb szőrű, közepes és kistestű kutyáknak már bent van a helyük, mínusz 8 fok alatt pedig már a nagyobb testű, vastagabb bundájú kutyákat is fűtött, vagy legalábbis védett helyre engedjük éjszakára.

Ivóvizét naponta többször ellenőriznünk kell, hogy nem fagyott-e be. Emellett fontos, hogy a kutya egész télen bőséges, tartalmas, teljes értékű, fehérjében gazdag tápot kapjon, mert a túléléshez valamennyi zsírréteget tartalékolnia kell.

A kutyamancs téli ápolása

A fagyok beköszöntével eljegesednek az utcák, járófelületek. A lakosság és a közszolgáltató ilyenkor sóval, és egyéb jégmentesítő szerekkel gondoskodik az utcák csúszásmentesítéséről. Sétáltatás közben kutyánk ezeken a felületeken jár, mancsa közvetlenül érintkezik a jégmentesítő anyagokkal. Mancsának bőre gyakran kiszárad, feltöredezik, kisebesedik. Ha nem kap megfelelő kezelést, súlyosabb következményei is lehetnek: bőre leválhat, elgennyesedő sebek alakulhatnak ki, és csak hosszú, fájdalmas kezelés után regenerálódik a bőr. Ha sántít a kutya, vagy rendszeresen a mancsát nyalja, valószínűleg már elkéstünk!

A mancsok fájdalma megelőzhető:

🐾 Kenhetjük a kutya mancsát tőgykrémmel (gazdaboltokból), szarvasfaggyúval, vagy speciális mancskrémekkel, amelyek bármelyik állatkereskedésben kaphatók. Használat előtt a kutya mancsát meleg vízben mossuk le, törölközővel szárítsuk

meg, majd kenjük be vékonyan az alkalmazni kívánt krémmel.

🐾 Megelőzőképpen is alkalmazható, főleg ha felszórt, jégmentesített járdán sétaltatjuk a kutyát. Séta után a lemosást és a kenést érdemes megismételni.

KÉSZÍTSÜNK SÜNLAKOT

Ha azt tapasztaljuk, hogy sün költözött a kertünkbe, és rendelkezünk némi barkácsolási kedvvel, építhetünk számára sünlakot, amely számos veszélytől megóvjá őt és segít neki átvészelni a telet. Ez a munka nem igényel különösebb szakértelmet, de amellett, hogy négylábú tüskéshátú barátunknak jót teszünk vele, a készítőjének lelkét is megmelengeti.

Szükségessé hozzá:

fűrész, kesztyű, védőszemüveg, néhány deszka és faléc, facsavarok, csiszolópapír, szögek, kis méretű szemes csavarok, kalapács, csavarhúzó, a béleléshez, szigeteléshez néhány maroknyi szalma vagy mulcs (ha ezzel nem tudunk szolgálni, megteszi az avar is)

- 1 Az első oldalára szánt deszkán mérőszalaggal és ceruzával jelöljük ki a pontos vágási helyeket, így a ház oldalain a tető tetszőleges lejtési szögét, és a bejáratnak egy tízszer tíz centiméteres négyzetet. Ezek után jöhet a fűrészelés, majd a vágási élek csiszolása.
- 2 Elsőként a ház négy oldalát állítsuk össze a facsavarok és csavarhúzó segítségével, majd jöhet a „hálószoba”. Ennek falát egy kisebb deszkából készítsük el. A hálószobával a sündisznó egy még védettebb zugba tud elbújni más állatok és a szélsőséges időjárás elől. A kis falat is facsavarok segítségével rögzítsük.
- 3 A tetejét levehetőre készítjük. Egy nagyobb méretű deszka aljára szögeljük rá a méretre vágott két falécet is úgy, hogy illeszkedjenek a ház oldalaihoz. Ezt követően egész egyszerűen helyezzük a kis ház tetejére. Már csak a szigetelés, bélelés marad az igazi kényelem és biztonság érdekében.

HOGYAN VÉDJÜK MEG NÖVÉNYEINKET A FAGYTÓL?

Kertünk télen megpihen, de ha nem szeretnénk tavasszal mindent előlről kezdeni, érdemes növényeinkről is gondoskodni, megóvni őket hidegtől, fagytól.

Ha gyengébb fagyról beszélünk, akkor elégséges egy anyaggal letakarni növényeidet. Lepedő vagy hasonló pamutszövet megakadályozza a levelek megfagyását, ugyanakkor a növények légzését nem gátolja. Ha nagyobb területen fekszenek a növények, akkor egynél több rétegű anyagra lesz szükség a letakarásukhoz.

Fontos, hogy a növények még napnyugta előtt legyenek letakarva, mert a sötétség beálltával a nap folyamán felhalmozódott hő gyorsan elillan.

Gyenge fagy esetén a késő délutáni öntözés is segít a fagyás megelőzésében. A lényege abban áll, hogy a víz lassabban hűl le, mint a levegő, és a talajból elpárolgó víz egy kevéssel megemeli a növények hőmérsékletét.

A levegő áramlása szintén távol tartja a fagyot. Ha szeles az idő, akkor nem kell különösen védekezni fagy ellen, mert az áramló levegő megakadályozza a fagy kialakulását.

TÉLEN DÍSZÍTŐ NÖVÉNYEK A KERTBEN

Amellett, hogy felkészítjük kertünket a télre, és betakargatjuk az érzékeny növényeinket, évközben ültethetünk olyan fákat, cserjéket, bokrokat, virághagymákat, amelyek a komor napokban borulnak pompába.

A **téli jázmin** élénksárga virágai és lehajló ágrendszere decembertől tavaszig díszíti kertünk flóráját. Leginkább tavasszal érdemes telepíteni, de fagymentes időszakban bármikor elültethető. Cserépben is nevelhető, de sövénynek is kiváló. Jól tűri a formázást.

Az **illatos tündérfa** januártól ontja aranysárga virágait, amelyek szinte világítanak a szürke hónapokban, és ezzel együtt édes illattal tölti meg a levegőt. Ágai vázában az asztalon az otthonunkat is díszítik. Tavasztól őszig ültethető

A **kikeligeti bangita** rózsaszín virágbokrétaí gyönyörködtetik a szemet a kopár környezetben. Virágaival akkor is köszönti a tavaszt, ha ágait hó borítja. Márciustól novemberig ültethető, júliusban és augusztusban fél-fás dugványról szaporítható.

Az **örökzöld babérboroszlánnal** búcsúztathatjuk a telet, sárgászöld, illatos virágaival februártól májusig díszíti a kertünket. Kis mérete miatt előkertben is jól érzi magát. Zöld-dugványokkal tavasztól kora nyárig ültethető. Ha ezt lekessük, még a nyáron félfás dugvánnyal és magról is érdemes próbálkozni.

A **varázsmogyoró**, másnéven csattanó vagy boszorkány-mogyoró az év első hónapjaiban hozza különleges, pókszerű virágait. Fajtától függően citromsárga, narancs vagy piros pompába tud borulni. Alsó ágait lemetszve akár 4 méteres fává nevelhetjük. Magról vagy fás dugványozással szaporítható.

TÉLEN TERMŐ ZÖLDSÉGEK

Veteményesünket kialakíthatjuk úgy, hogy télen is ontsa magából a friss és egészséges zöldségeket. Ahhoz, hogy saját termesztésű kelbimbót, póréhagymát vagy paszternákot szüretelhessünk, már tavasszal el kell ültetnünk.

A **paszternák** azonnal vethető, amint a föld művelhető. Magjait 40-60 centiméter mélyre kell szórni a megfelelő hőmérséklet miatt. Talaját nedvesen tartva 150 nap alatt beérik. Az első fagyok még jót is tesznek az érett zöldségnek, édesebb lesz tőle. Rostban, folsavban, magnéziumban, káliumban, C és E vitaminokban, kalciumban, vasban, tiaminban, riboflavinban, niacinban, valamint B6-ban gazdag növény.

A télen szedhető **kelbimbó** vetését már áprilisban elkezdhetjük, mert az enyhe fagyokat már túlvészelik a palánták. A folyamatos termés érdekében a helyrevetést június közepéig vagy végéig el kell végeznünk. Kiváló A, B, C, E vitamin, kalcium-, kálium- és kénforrás, de szénhidrátban és rostban is gazdag. Az első fagyos nap után leszedett kelbimbó a legfinomabb, főzve, pirítva, párolva, de akár még nyersen is.

A **téli póréhagyma** magját már márciusban elvethetjük szabad földbe. Ha palántázunk, akkor április végén, május elején ültethetjük végleges helyére. Fény-, víz- és tápanyagigényes növény, ezért napos helyet érdemes választanunk a számára. A, B1, B2, C és K-vitamin tartalma számottevő, emellett jelentős mennyiségben tartalmaz kalciumot, káliumot, magnéziumot, vasat, mangánt és folsavat is.

Ha nyár végén, ősz elején is készülünk a télre, akkor tarlórépát, salátákat, spenótot és retkeket ültethetünk. A salátát palántázás után érdemes kiültetnünk. Ha leveles kelt palántázunk, télen abból is szüretelhetünk.

KÜLÖNLEGES NÖVÉNYÜNK A PÁFRÁNYFENYŐ

A **páfrányfenyő**, vagy más néven Ginkgo biloba már 3 helyszínen megtalálható Dunakeszin. Legutóbb a katonadombi mosdó mellé ültettünk egy példányt.

Érdekességek:

- ✦ A Ginkgo biloba a páfrányfenyők törzsének egyetlen ma élő faja. Nagyon ősi növényfaj, mintegy 270 millió évvel ezelőtt, a földtörténeti őskorban fejlődhetett ki. Minden példány egy élő kőület (fosszília), közeli rokonai nincsenek.
- ✦ Az egyik leghosszabb életű fa. Ezer évnél idősebb példányok is ismeretesek. Túlélőképességét szívósságának köszönheti: Ellenáll a betegségeknek, koronája jól bírja a szelet, nem okoz benne kárt a hó és a kártevők is elkerülnek.
- ✦ 35 méter magasra is megnőhet.

Leveléből olykor „óriási”
példányokra is bukkanhatunk.
Fotó: Seress Zsófia

Ha máshonnan nem is, a gyógyszerreklámokból biztosan ismerős a neve. A modern tudomány a leveléből kinyert szérumot használja az agyra és idegrendszerre ható készítményekhez. A kínai orvoslás a magvait is alkalmazza.

Jótékony hatásai:

- erős antioxidáns
- gyulladáscsökkentő
- javítja a keringést és a szív egészségét
- csökkenti a pszichiátriai rendellenességeket és a demencia tüneteit
- fokozza az agyi funkciókat és az általános jóllétet
- támogatja a látás és a szem egészségét

